

თამარ ჩაჩიბაია

კონფიდენციალურობისა და
მართებულობის მოვალეობა
საექიმო საქმიანობაში

კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ თავი III. ინფორმაციის მიღების უფლება

კანონი საექიმო საქმიანობის შესახებ

მუხლი 39. პაციენტისათვის ინფორმაციის მიწოდება

1. დამოუკიდებელი საექიმო საქმიანობის სუბიექტი ვალდებულია პაციენტს მისთვის მისაღები ფორმით მიაწოდოს სრული, ობიექტური, დროული და გასაგები ინფორმაცია:

ა) მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ.

კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ, 20-ე მუხლი:

- „პაციენტს უფლება აქვს უარი განაცხადოს მე-18,1 მუხლით გათვალისწინებულ ინფორმაციის მიღებაზე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ინფორმაციის მიუწოდებლობამ შეიძლება სერიოზული ზიანი მიაყენოს პაციენტს ან/და მესამე პირის ჯანმრთელობას და/ან სიცოცხლეს.

კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ, 21-ე მუხლი:

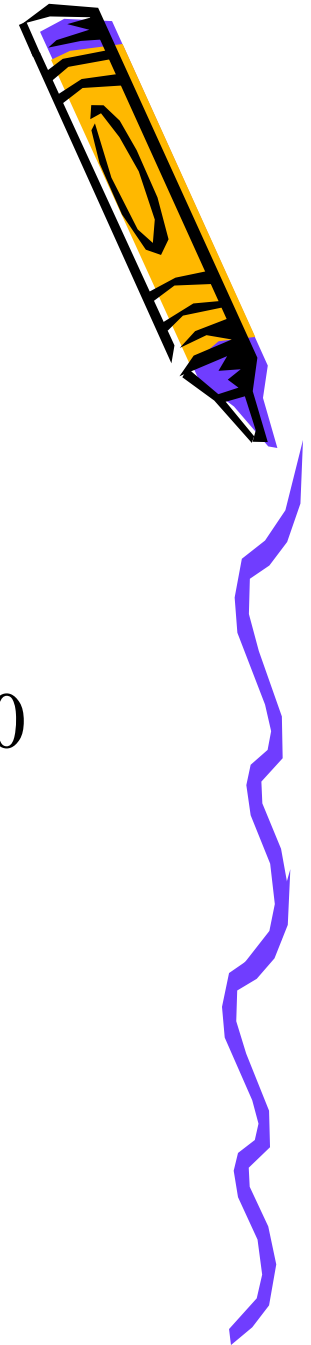
- ქმედუნარიან პაციენტს უფლება აქვს გადაწყვიტოს, მიიღოს თუ არა ვინმემ ინფორმაცია მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ. დადებითი გადაწყვეტილების მიღებისას მანვე უნდა დაასახელოს ის პირი, რომელსაც ეს ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს. გადაწყვეტილება და პირის ვინაობა ფიქსირდება სამედიცინო დოკუმენტაციაში.

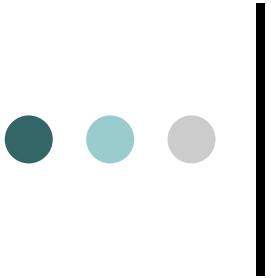
საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი

- 119-ე მუხლი: უმოქმედობით გამოწვეული სიცოცხლის განზრახ მოსპობა;
- 117-ე, 118-ე და 120-ე მუხლები: უმოქმედობით გამოწვეული ჯანმრთელობის განზრახ დაზიანება (მძიმე, ნაკლებად მძიმე ან მსუბუქი).

* საქართველოს სისხლის სამართლის
კოდექსი: მოვალეობის კოლიზია – 32
მუხლი – მართლწინააღმდეგობის
გამომრიცხველი ზეკანონური
გარემოება.

* კანონი ჯანდაცვის შესახებ, მე-40
მუხლი: „ექიმი მოვალეა
პაციენტისათვის სამედიცინო
დახმარების რიგითობა
განსაზღვროს მხოლოდ
სამედიცინო ჩვენებით“.

საქართველოს სისხლის სამართლის
კოდექსი: ტრაგიკული კოლიზია – 38
მუხლი – ბრალის გამომრიცხველი
ზეკანონური გარემოებები.

- თუ ორი პაციენტი სასიკვდილოდ იყო განწირული და ექიმი იძულებული იყო დახმარება აღმოეჩინა მხოლოდ ერთისთვის, მეორე დაიღუპა, სხვა შემთხვევაში ორივე დაიღუპებოდა. ამ შემთხვევაში ექიმის მოქმედება არ კვალიფიცირდება დაუხმარებლობის მუხლით. აქ არც სიცოცხლის მოსპობის განზრახვაა და არც გაუფრთხილებლობა.

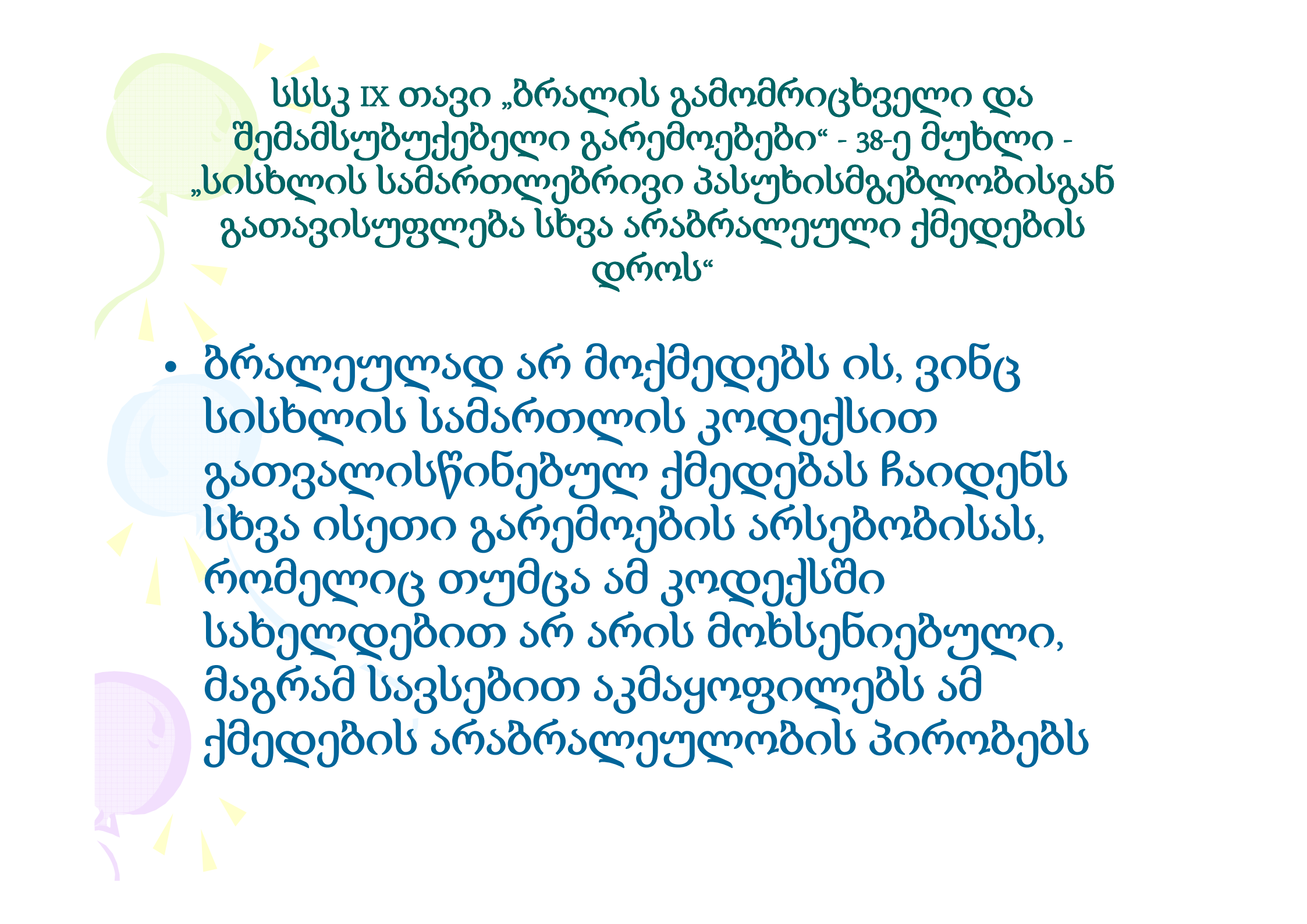

„საქართველოს კანონი ჯანმრთელობის
დაცვის შესახებ“ 39-ე მუხლი მიუთითებს:

- „არასამუშაო ადგილზე
შესაძლებლობების ფარგლებში
გადაუდებელი სამედიცინო
დახმარების გაწევა ექიმის, ისევე,
როგორც ნებისმიერი მოქალაქის,
მოვალეობაა“.

„საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი“ 129-ე მუხლი „დაუხმარებლობა“ და 128-ე მუხლით „განსაცდელში მიტოვება“.

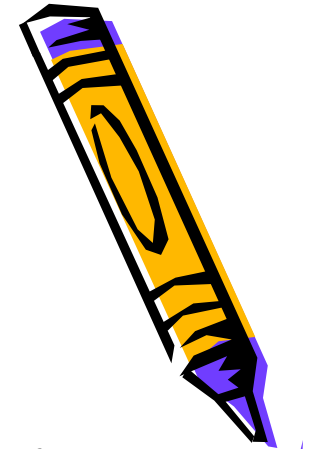
- 128-ე მუხლით „განსაცდელში მიტოვება“ – დაუხმარებლად იმის მიტოვება, ვინც სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში იმყოფებოდა და შესაძლებლობა არ ჰქონდა მიეღო ზომები თავის დასაცავად, თუ მიმტოვებელს ევალებოდა მასზე ზრუნვა ან შეეძლო მისი დახმარება“.
- „სიცოცხლისთვის საშიშ მდგომარეობაში მყოფისათვის აუცილებელი და აშკარად გადაუდებელი დახმარების გაწევლობა, თუ დამნაშავეს შეეძლო მისი დახმარება თავისთვის ან სხვისთვის სერიოზული საფრთხის შექმნის გარეშე“ ისჯება 129-ე მუხლით „დაუხმარებლობა“.

სსსკ IX თავი „ბრალის გამომრიცხველი და
შემამსუბუქებელი გარემოებები“ - 38-ე მუხლი -
„სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობისგან
გათავისუფლება სხვა არაბრალეული ქმედების
დროს“

- ბრალეულად არ მოქმედებს ის, ვინც
სისხლის სამართლის კოდექსით
გათვალისწინებულ ქმედებას ჩაიდენს
სხვა ისეთი გარემოების არსებობისას,
რომელიც თუმცა ამ კოდექსში
სახელდებით არ არის მოხსენიებული,
მაგრამ სავსებით აკმაყოფილებს ამ
ქმედების არაბრალეულობის პირობებს

„საქართველოს კანონი ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ 37-ე მუხლი:

- „ექიმს უფლება აქვს უარი თქვას პაციენტისათვის სამედიცინო დახმარების აღმოჩენაზე მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ:
- ა) არსებობს პაციენტისათვის სამედიცინო დახმარების უწყვეტობის უზრუნველყოფის შესაძლებლობა და არ აღინიშნება სიცოცხლისათვის საშიში მდგომარეობა, ან პაციენტი არ საჭიროებს გადაუდებელ სამედიცინო დახმარებას;
- ბ) სამედიცინო დახმარების აღმოჩენისას ექიმის სიცოცხლეს რეალური საფრთხე ემუქრება. “.

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის

XXI თავის 127-ე მუხლი: „სიცოცხლისათვის საშიშ მდგომარეობაში ჩაყენება“

131-136-ე მუხლები:

მუხლი 131. შიდსის შეყრა;

მუხლი 132. განსაკუთრებით საშიში ინფექციური დაავადების შეყრა;

მუხლი 133. უკანონო აბორტი;

მუხლი 134. ადამიანის ორგანოს, ორგანოს ნაწილის ან ქსოვილის აღების იძულება;

მუხლი 135. სისხლით ან სისხლის კომპონენტებით უკანონო ვაჭრობა;

მუხლი 136. გენეტიკური მანიპულაცია.

XX თავის „დანაშაული ჯანმრთელობის წინააღმდეგ“:

117-121-ე მუხლები:

მუხლი 117. ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე დაზიანება;

მუხლი 118. ჯანმრთელობის განზრახ ნაკლებად მძიმე დაზიანება;

მუხლი 119. ჯანმრთელობის დაზიანება სასიკვდილო შედეგით;

მუხლი 120. ჯანმრთელობის განზრახ მსუბუქი დაზიანება,

ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში;

მუხლი 121. ჯანმრთელობის განზრახ მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება უეცარი, ძლიერი სულიერი აღელვების მდგომარეობაში.

XIX თავის „დანაშაული სიცოცხლის წინააღმდეგ“:

108-109-ე მუხლები:

მუხლი 108. განზრახ მკვლელობა;

მუხლი 109. განზრახ მკვლელობა დამამძიმებელ გარემოებაში.

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი:
შეცდომა – 36 მუხლი – ბრალის
გამომრიცხველი ზეკანონური გარემოება.

- მე-10 მუხლის მე-4 პუნქტი:
„გაუფრთხილებლობითი დანაშაული“:
„გაუფრთხილებლობით ჩადენილი ქმედება მხოლოდ მაშინ ჩაითვლება დანაშაულად, თუ ამის შესახებ მითითებულია ამ კოდექსის შესაბამის მუხლებში“. ესენია:
124-ე მუხლი: „გაუფრთხილებლობით გამოწვეული ჯანმრთელობის მძიმე ან ნაკლებად მძიმე დაზიანება“ და
116-ე მუხლი „სიცოცხლის მოსპობა გაუფრთხილებლობით“.

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი მე-10 მუხლი: „გაუფრთხილებლობითი დანაშაული“

- 1-ლი პუნქტი - თვითიმედოვნება და დაუდევრობა.
- მე-2 პუნქტი - ქმედება თვითიმედოვნებითაა ჩადენილი, თუ პირს გაცნობიერებული ჰქონდა წინდახედულობის ნორმით აკრძალული ქმედება, ითვალისწინებდა მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის შესაძლებლობას, მაგრამ უსაფუძვლოდ იმედოვნებდა, რომ ამ შედეგს თავიდან აიცილებდა.
- მე-3 პუნქტი - ქმედება დაუდევრობითაა ჩადენილი, თუ პირს გაცნობიერებული არ ჰქონდა წინდახედულობის ნორმით აკრძალული ქმედება, არ ითვალისწინებდა მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის შესაძლებლობას, თუმცა ამის გათვალისწინება მას ევალებოდა და შეეძლო კიდევ

„დებულება სამედიცინო დაუდევრობის შესახებ“ 44-ე მსოფლიო სამედიცინო ასამბლეა, ესპანეთი, 1992 წელი.

- სამედიცინო დაუდევრობაა, როცა ექიმი მკურნალობის სტანდარტების უზრუნველსაყოფად უუნარობას იჩენს, ან მას გააჩნია არასაკმარისი უნარ-ჩვევები, ან იჩენს დაუდევრობას პაციენტისათვის დახმარების აღმოჩენისას, რაც უშუალო მიზეზია ზიანისა, რომელიც პაციენტს მიაღება.
 - მკურნალობის თანმხლები უარყოფითი გამოვლინებები, რომლებიც წარმოიქმნა მკურნალობის დროს, მათი წინასწარგანჭვრეტა შეუძლებელი იყო და მკურნალი ექიმის მხრიდან უნარ-ჩვევების ან ცოდნის ნაკლოვანების შედეგი არ არის, წარმოადგენს არასასურველ შედეგს, რის გამოც ექიმმა არ უნდა აგოს პასუხი.
-

(საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის
კომენტარი, მე-3 წიგნი, ლ. ჭანტურია,
ბ. ზოიძე).

- გაუფრთხილებლობა სამოქალაქო სამართალში იყოფა უხეშ და მარტივ (უბრალო) გაუფრთხილებლობად. „გაუფრთხილებლად მოქმედებს ის, ვინც არღვევს სამოქალაქო ბრუნვისთვის დამახასიათებელ აუცილებელ ყურადღებიანობას“, - ასე რომ, საპატიოდ ვერ ჩაითვლება ძლიერი განცდები და მღელვარება ექიმისა, რომელიც ოპერაციას აკეთებს. სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებულ უმრავლეს შემთხვევებში ვაღდებულების დამრღვევი პასუხს აგებს მხოლოდ უხეში გაუფრთხილებლობისთვის.

სამედიცინო (საექიმო) საიდუმლო

- საქართველოს კონსტიტუცია – 41.2-ე მუხლი:
„ოფიციალურ ჩანაწერებში არსებული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია ადამიანის ჯანმრთელობასთან არავისთვის არ უნდა იყოს ხელმისაწვდომი, თვით ამ ადამიანის თანხმობის გარეშე, გარდა კანონით დადგენილი შემთხვევებისა, როდესაც ეს აუცილებელია სახელმწიფო უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, ჯანმრთელობის, სხვათა უფლებების და თავისუფლების დასაცავად“.
-
-

საექიმო საიდუმლო სამედიცინო კანონმდებლობაში

- კანონი ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ, 42-ე მუხლი: „მედიცინის მუშაკი და სამედიცინო დაწესებულების ყველა თანამშრომელი ვალდებულია დაიცვას სამედიცინო (საექიმო) საიდუმლო“;
- კანონი საექიმო საქმიანობის შესახებ, 48.1-ე მუხლი - „ინფორმაციის კონფიდენციურობა“;
- კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ, 27-ე მუხლი: „სამედიცინო მომსახურების გამწევი ვალდებულია პაციენტის შესახებ მის ხელთ არსებული ინფორმაციის კონფიდენციურობა დაიცვას, როგორც პაციენტის სიცოცხლეში, ისე მისი სიკვდილის შემდეგ“.

კანონი ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ – 42-ე მუხლი:

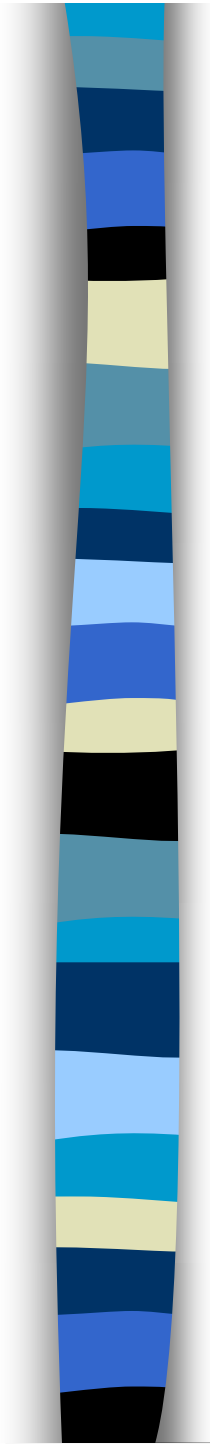
მედიცინის მუშაკი და სამედიცინო დაწესებულების ყველა თანამშრომელი ვალდებულია დაიცვას სამედიცინო (საექიმო) საიდუმლო, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა კონფიდენციური ინფორმაციის გამჟღავნებას მოითხოვს გარდაცვლილის ნათესავი ან კანონიერი წარმომადგენელი, სასამართლო, საგამოძიებო ორგანოები, ან ეს აუცილებელია საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების დასაცავად.

კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ

- 28.1ბ მუხლი: სამედიცინო მომსახურების გამწევის მიერ კონფიდენციური ინფორმაციის გამჟღავნება დასაშვებია, თუ ინფორმაციის გაუმჟღავნებლობა საფრთხეს უქმნის მესამე პირის (რომლის ვინაობაც ცნობილია) სიცოცხლეს ან/და ჯანმრთელობას.
- 28.1დ მუხლი: „სამედიცინო მომსახურების გამწევის მიერ კონფიდენციური ინფორმაციის გამჟღავნება დასაშვებია, თუ ამას ითვალისწინებს საქართველოს კანონმდებლობა“.

საქართველოს სისხლის სამართლის
კოდექსი, 247-ე მუხლი:
„სიცოცხლისათვის ან
ჯანმრთელობისთვის საფრთხის
შემქმნელი ბარემოებების შესახებ
ინფორმაციის დამალვა ან
ბაჟალბება“.

საქართველოს სისხლის სამართლის
კოდექსი: დაზარალებულის თანხმობა
და ნაგულისხმევი თანხმობა – 32
მუხლი – მართლწინააღმდეგობის
გამომრიცხველი ზეკანონური
გარემოება.

- კანონი ჯანდაცვის შესახებ 36-ე მუხლი: „ექიმს უფლება აქვს სამედიცინო დახმარება აღმოუჩინოს პაციენტს, თუ იგი, ხოლო მისი ქმედუუნარობის შემთხვევაში, მისი ნათესავი ან კანონიერი წარმომადგენელი, მოითხოვს ამას ან ნებას რთავს ექიმს გაუწიოს სამედიცინო დახმარება, აგრეთვე ნაგულისხმევი თანხმობის შემთხვევაში, როცა ქმედუნარიანი პაციენტი არ გამოხატავს რაიმე ფორმით წინააღმდეგობას სამედიცინო დახმარების აღმოჩენისას“.
- კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ 25-ე მუხლი: „თუ ქმედუუნარო ან გაცნობიერებული გადაწყვეტილების მიღების უნარს მოკლებული პაციენტი გადაუდებლად საჭიროებს სამედიცინო მომსახურებას, რომლის განხორციელების გარეშე გარდაუვალია პაციენტის სიკვდილი, დაინვალიდება ან ჯანმრთელობის მდგომარეობის მნიშვნელოვანი გაუარესება, ხოლო მისი ნათესავის ან კანონიერი წარმომადგენლის მოძიება ვერ ხერხდება, სამედიცინო მომსახურების გამწევი იღებს გადაწყვეტილებას პაციენტის ჯანმრთელობის ინტერესების შესაბამისად“.

„ღებულება ექიმის დახმარებით
თვითმკვლელობის შესახებ“, 44-ე მსოფლიო
სამედიცინო ბენერალური ასამბლეა, 1992.

- ◆ თვითმკვლელობა ექიმის დახმარებით, ევთანაზიის მსგავსად, არაეთიკურია და უნდა დაიგმოს სამედიცინო პერსონალის მიერ. თუ ექიმის დახმარება წინასწარგანზრახულად, შეგნებით არის მიმართული იმისკენ, რომ ინდივიდს თვითმკვლელობის შესაძლებლობა მისცეს, ექიმის საქციელი არაეთიკურია. ამავე დროს მკურნალობაზე უარის თქმა პაციენტის ძირითადი უფლებაა და ექიმის ქმედება არ არის არაეთიკური მაშინაც კი, როცა ექიმის მიერ პაციენტის სურვილის შესრულებას ამ უკანასკნელის სიკვდილი მოყვება.

- კანონი ჯანდაცვის შესახებ 148-ე მუხლი:
„ტერმინალურ სტადიაში მყოფ ქმედუნარიან, გაცნობიერებული გადაწყვეტილების მიღების უნარის მქონე ავადმყოფს უფლება აქვს უარი განაცხადოს სარეანიმაციო, სიცოცხლის შემანარჩუნებელ ან პალიატიურ მკურნალობაზე“.

-
- კანონი პაციენტის უფლებების შესახებ, 24-ე მუხლი: „საქართველოს მოქალაქეს უფლება აქვს წინასწარ გამოსატოს ნება (თანხმობა ან უარი) უცნობი მდგომარეობაში აღმოჩენისას ან გაცნობიერებული გადაწყვეტილების უნარის დაკარგვისას მისთვის სარეანიმაციო, სიცოცხლის შემანარჩუნებელი ან პალიატიური მკურნალობის ჩატარების შესახებ, თუ მითითებული გარემოებები გამოწვეულია უკურნებელი დაავადების ტერმინალური სტადიით, ან დაავადებით, რომელიც აუცილებლად გამოიწვევს მძიმე ინვალიდობას“.

საქართველოს სისხლის სამართლის
კოდექსის XIX თავი: „ღანაშაული
სიცოცხლის წინააღმდეგ“, 110-ე მუხლი:
„მკვლელობა მსხვერპლის თხოვნით“.

- კანონი ჯანდაცვის შესახებ 151-ე მუხლი:
სამედიცინო პარსონაჟს, აგრეთვე ნებისმიერ
სხვა პირს, ეკრძალება ევთანაზიის
განხორციელება ან ამ უკანასკნელში
მონაწილეობის მიღება.
- პაციენტისგან საკუთარი სიცოცხლის
მოსასპობად მიცემული თანხმობა არ აძლევს
უფლებას ექიმს სიცოცხლე მოუსპოს მას,
იქნება ეს პასიური, თუ აქტიური ევთანაზია
იგი დაისჯება განზრახი მკვლელობის
მუხლით.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 408-ე მუხლი და 413,2-ე მუხლი

- საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 408-ე მუხლში სხეულის დაზიანებითა და ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენებით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურების მოვალეობა არის განხილული.
 - ხოლო, 413,2-ე მუხლის მიხედვით კი დაზარალებულს შეუძლია მოითხოვოს ანაზღაურება არაქონებრივი (მორალური) ზიანისთვის სხეულის დაზიანების ან ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების შემთხვევაში. ყველა შემთხვევაში როცა ანაზღაურების საკითხი დგება, ზიანი უნდა იყოს სამართლებრივად მნიშვნელოვანი და ამდენად ანგარიშგასაწევი.
-